

EL LLENGUATGE

Enllaços
fònics

En matèria de llenguatge —hom segurament ens dirà, i amb raó, que en d'altres matèries s'esdevé el mateix— cal anar molt amb compte a fer afirmacions massa categòriques perquè —sovint resulta que existeix un cas imprevist, excepcional, que desmenteix la rotunditat d'una afirmació. Així, és força corrent d'afirmar, en tractar de l'ús de la lletra o signe ç (*ce trencada*), que aquesta lletra representa sempre, en tots els casos, el valor de la s sorda, és a dir, que s'ha de pronunciar, sense excepció, com la s de *capça* o la c de *recent*. (Qui sap si davant la impossibilitat de donar una norma pràctica que determini tots els casos en què cal usar ç, hom se sent naturalment temptat a dir-ne alguna cosa segura, no limitada per cap excepció). El fet, però, és que l'anterior afirmació només és vàlida per a la pronúncia individual o isolada de cada mot, i cal reconèixer, d'altra banda, que pot resultar útil perquè estalvia l'escriptura de formes incorrectes com, per exemple, «esmorçar» en lloc de *esmorzar*. Tanmateix, un cop assimilades aquestes indicacions o normes generals, que basen l'eficàcia en la seva simplicitat, convé de no silenciar que el so de la ç, en posició final,

esdevé sonora quan en la pronúncia s'enllaça amb la vocal inicial del mot següent o entra en contacte amb una consonant sonora. Així, la ç que trobem en frases o grups de mots com *el comerç i la indústria, març i abril, la falç i el martell, feliç i content, venç un obstacle, dolç i salat, capaç de tot*, etc., i fins i tot a l'interior de mots compostos com *veloçment o feliçment*, es pronuncia normalment i s'ha precisament de pronunciar —com una s sonora, és a dir, amb el mateix valor que té la s en mots com *camisa o música*. Direm encara més: en casos com *capaç de tot o feliçment*, l'única pronúncia possible de la ç, a causa del contacte amb una consonant sonora, és com una s sonora. Són, però, els altres casos, com *dolç i salat, venç un obstacle*, etc., els que més convé de posar en relleu, perquè la pronúncia, en aquests grups de mots, de la ç com una s sorda és un fet tan possible com real, sense que s'esmenti gaire quan hom tracta dels enllaços fònics. Dit altrament, se sol prevenir contra la pronúncia incorrecta de la s.—amb un ensordiment indegut— en grups de mots com *els agafen* o *més important*,

Albert Jané